

KUTSESTANDARD

Kutseõpetaja, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Kutseõpetaja, tase 5	5

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Praktikajuhendaja ettevõttes, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus Kutseõpetaja loob oma tegevusega tingimused ja suunab õppeprotsessi õppija tööks vajalike teadmiste ja oskuste omandamiseks. Ta toetab õppija isiksuse arengut ning kujundab tema valmisolekut elukestvaks õppeks. Kutseõpetaja väärtustab õppimist ning arendab ennast professionaalselt. 5. taseme kutseõpetaja loob tingimused põhiliselt praktiliste töövõtete omandamiseks, kujundades õpilastes tööharjumusi ja praktilisi tööoskusi. Kutseõpetaja, tase 5 kutse sisaldab osakutset Praktikajuhendaja ettevõttes, tase 5. Kutseõpetaja kutsealal on ka järgmistel tasemetel kutseõpetaja kutsed: 6. taseme kutseõpetaja loob õppijale tingimused teadmiste, oskuste ja hoiakute arendamiseks õpetatavas valdkonnas, osaleb õppeasutuses erialaõppe arendustegevustes. 7. taseme kutseõpetaja lisaks eelnevale arendab erialast väljaõpet mh väljaspool õppeasutust. Ta nõustab ja juhendab kolleege ning kujundab kutseõppe mainet. 8. taseme kutseõpetaja lisaks eelnevale arendab üleriigilises ja rahvusvahelises koostöös erialast väljaõpet. Ta nõustab, juhendab ja koolitab kolleege ning algatab ja juhib arendustegevusi nii õppeasutuses kui ka väljaspool seda.
A.2 Tööosad A.2.1 Õppeprotsessi planeerimine A.2.2 Õppimise ja õppija arengu toetamine A.2.3 Refleksioon ja professionaalne enesearendamine A.2.4 Kutseõppe maine kujundamine
Valitavad tööosad A.2.5 Täienduskoolituse kavandamine ja läbiviimine A.2.6 Praktika juhendamine
A.3 Kutsealane ettevalmistus 5. taseme kutseõpetajal on keskharidus või kutsekeskharidus või kutseeriharidus. Tal on erialane töökogemus õpetatavas valdkonnas või ta omab kehtivat kutsetunnistust õpetatavas valdkonnas.
A.4 Enamlevinud ametinimetused Kutseõpetaja.

A.5 Regulasioonid kutsealal tegutsemiseks

Töötamine kutseõpetajana on reguleeritud kutseõppeasutuse seadusega.

A.6 Tulevikuoskused

Kutseõpetajate teadmised eripedagoogika, andragoogika ja psühholoogia alal, samuti võõrkeele- ja meeskonnatöö oskused ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamise oskused vajavad arendamist. (OSKA uuring Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: Haridus ja teadus, 2018)

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Kutseõpetaja, tase 5 kutse taotlemisel on nõutav üldoskuste (B.2) ja kohustuslike kompetentside B.3.1 – B.3.4 tõendamine. Lisaks on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.3.5 ja B.3.6.

Osakutse Praktikajuhendaja ettevõttes, tase 5 taotlemisel on nõutav üldoskuste (B.2) ja kompetentside B.3.1 ja B.3.2 tõendamine.

B.2 Kutseõpetaja, tase 5 üldoskused

1. juhindub oma töös õpetaja kutse-eetikast; toetab oma tegevuse kaudu kutse-eetika ja õpetaja ameti laiemat teadvustamist ning väärtustamist ühiskonnas; järgib üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi ja norme erinevates keskkondades; kujundab oma eeskujuga õppijate väärtusi;
2. on orienteeritud tulemustele ja isiklike tööeesmärkide saavutamisele; otsib võimalusi enesearendamiseks ja karjääris edasilikumiseks; pakub uusi ideid ja viib neid ellu, arvestades parimate praktikatega; märkab probleeme ja neis peituvaid võimalusi; reageerib paindlikult muutustele;
3. märkab, tunnustab, innustab õppijat ja kolleegi, tunnustab ka väikseid edusamme; toetab õpimotivatsiooni kujunemist läbi tähenduslike ja jõukohaste õpisisituatsioonide loomise, eneseteostuse ja õppimisest tekkiva rahulolu soodustamise; märkab mittemotiveerivate situatsioonide teket õpiprotsessis ja leiab lahendusi nende kõrvaldamiseks individuaalsel või rühma tasandil;
4. hindab end ennastjuhtiva õppijana, määratledes enda õpistrateegiaid, õpiprotsessi, -vajadusi ja -võimalusi ning enda tugevaid ja nõrku külgi elukestva õppijana; arendab ennast eesmärgipäraselt;
5. määratleb ennast õpetaja ja õppiva professionaalina ning tajub sellest lähtuvat vastutust ja rolli ühiskonnas; analüüsib oma professionaalset arengut, olles avatud tagasisidele ja arvestab sellega enesearengu kavandamisel; tegutseb teadliku ja vastutustundliku kodanikuna;
6. koostööd tehes näitab üles austust ja hoolivust, aktsepteerides inimeste erinevusi ning arvestab neid; toob koostöösse oma teadmised ja kogemused ning rakendab neid koostööpartnerite võimestamisel; väärtustab koostööd;
7. loob positiivse suhtluskeskkonna ja käitub vastavalt headele suhtlemistavadele; juhib oma emotsioone ja käitumisviise vastavalt situatsioonile; kujundab õppijate kommunikatsiooni-/ suhtlemisoskusi; analüüsib ja arendab oma suhtlemisoskusi, annab konstruktiivset tagasisidet ja on sellele avatud;
8. arvestab oma töös Eesti ja Euroopa kultuuripärandit ja -saavutusi, erinevate regioonide kultuurilist ja keelelist mitmekesisust ja vajadust seda säilitada ning loominguilise eneseväljendamise olulisust igapäevaelus;
9. mõistab ja rakendab matemaatikale, loodusteadustele ja tehnoloogiale omaseid teadmisi ja meetodeid probleemide lahendamisel; tõlgendab matemaatilisi tulemusi igapäevaelu kontekstis; loob tehnoloogilisi lahendusi ja tegutseb nii looduslikus kui ka tehnoloogiarikkas keskkonnas, arvestades looduse, tehnoloogia ja ühiskonna vastasmõjusid;
10. järgib säästva arengu põhimõtteid ja käitub keskkonnasäästlikult; vahendab jätkusuutlikkuse ja keskkonnateadlikkuse põhimõtteid;
11. järgib hariduse valdkonda, kutseharidust ja õpetatavat eriala reguleerivaid õigusakte; järgib töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid, juhendab õppijaid tööohutuse alasel ja tagab nende järgimise õppeprotsessis;
12. valdab eesti keelt vastavalt keeleseaduse nõuetele; kasutab oma töös korrektset õpetamiskeelt kõnes ja kirjas ning väljendab ennast arusaadavalt;

13. kasutab oma töös digioskuste osaoskusi info haldamine, suhtlemine digikeskkondades, sisulooime ja turvalisus (vt lisa 1 Digioskused); hindab ja arendab oma digikompetentsust.

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Õppeprotsessi planeerimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Enda töö kavandamine: kavandab oma tegevused, arvestades tööülesandeid ja organisatsiooni tööplaani/tegevuskava, teeb selles koostööd kolleegidega; kavandab õppetegevust lähtuvalt õppekavast ja/või sellega seonduvatest dokumentidest; teeb ettepanekuid mooduli rakenduskava kohandamiseks, arvestades sihtrühma vajadusi. 2. Õppetegevuse kavandamine: püstatab õppe eesmärgi lähtuvalt õppekava ja mooduli õpiväljunditest; valib õpiväljunditest, sihtrühmast ja õppija eripärast lähtuvalt õppemeetodid; valib õppetöoks asja- ja ajakohase õppevara, lähtudes õpiväljunditest ja sihtrühmast, tagab õppematerjalide õigeaegse olemasolu vastavalt organisatsiooni töökorraldusele; planeerib koostöös õpiväljunditest lähtuva hindamise ja tagasisidestamise.	
B.3.2 Õppimise ja õppija arengu toetamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Õppija arengu- ja õpivajaduste väljaselgitamine: selgitab koostöös kolleegide ja õppijaga välja õppija arengu- ja õpivajadused, lähtudes õppija eripärast ning arvestades varasemat õpi- ja töökogemust. 2. Turvalise, õppija arengut soodustava õpikeskkonna loomine: kujundab õppimist ja õppija arengut soodustava vaimselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt turvalise õpikeskkonna vastavalt õpiväljunditele, arvestades õppija eripära; märkab grupiprotsesse ja grupi mõju iga liikme õpimotivatsioonile, õppimise tulemuslikkusele ja üldinimlike väärtuste ning hoiakute kujunemisele; tegutseb ohu ja esmaabi vajaduse korral vastavalt organisatsioonis kehtestatud nõuetele. 3. Õppijate arengu toetamine õpieesmärkide saavutamisel: selgitab õppijatele õppe eesmärgid, oodatavaid õpiväljundeid, õppesisu ja hindamise põhimõtteid; viib läbi õppe, lähtudes õppekavast, kasutades õppija arengut toetavaid õppemeetodeid, töövõtteid, materjale ja vahendeid; lõimib õppeprotsessis teoreetilist ja praktilist õpet ning võtmepädevusi; motiveerib õppijaid, kasutades erinevaid võimalusi; rakendab individuaalset lähenemist, arvestades õppija eripära; vajadusel rakendab individuaalset õppekava. 4. Õppimist ja õppija arengut toetav tagasiside ja hindamine: annab õppijatele õpiväljundite saavutamise kohta tagasisidet kogu õppe vältel, lähtudes hindamiskriteeriumidest; hindab õppija õpiväljundite saavutamist, kasutades sobivaid hindamismeetodeid.	
B.3.3 Refleksioon ja professionaalne enesearendamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Õpetaja oma töö refleksioon, analüüsimine ja enesehindamine: reflekteerib oma tööd, tuues välja õnnestumised ja arenguvajadused; küsib oma tööle regulaarselt tagasisidet kolleegidelt ja teistelt osapooltelt; analüüsib oma tegevust, toetudes refleksioonile ja tagasisidele; seab endale konkreetseid lühiajalisi arengueesmärgid, lähtudes enese arenguvajadustest. 2. Enese professionaalne arendamine: hoiab end järjepidevalt kursis eri- ja kutseala arengutega ja parimate praktikatega, kasutades neid oma töös; arendab oma õpetamise ja erialaseid kompetentse (sh stažeerib ettevõttes), lähtudes oma arenguvajadustest ja eesmärkidest.	
B.3.4 Kutseõppe maine kujundamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Avalikkuse teavitamine oma eriala kutseõppe võimalustest, eriala ja kutsehariduse populariseerimine: osaleb eriala ja kutseharidust populariseerivates tegevustes, tutvustades õppe võimalusi oma õpetataval erialal. 2. Organisatsiooni kultuuri kujundamine:	

lähtub õppekasvatustöös organisatsiooni väärtustest.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Lisaks on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.3.5 ja B.3.6.

B.3.5 Täienduskoolituse kavandamine ja läbiviimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Koolituse planeerimine: kavandab õppe lähtuvalt täienduskoolituse õppekavast ja osalejate eripärast; valib sobivad hindamismeetodid õpiväljundite saavutatuse hindamiseks; kavandab tegevused õppimist toetava õppekeskkonna loomiseks. 2. Täienduskoolituse läbiviimine: viib läbi täienduskoolituse, lähtudes kavandatust ning arvestades õpi- või töökeskkonna ja osalejate eripära; hindab õpiväljundite saavutamist, kasutades asjakohaseid hindamismeetodeid. 3. Tagasiside analüüs: kogub osalejatelt tagasisidet ja analüüsib seda; teeb tagasisidest lähtuvalt järeldusi õppekava muutmise vajaduse kohta ja analüüsib oma tegevust.	
B.3.6 Praktika juhendamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Praktika ettevalmistamine: osaleb õppijate praktikaks ettevalmistusel; jagab infot praktikakohtade kohta; korraldab praktikadokumentide ettevalmistuse enne praktika algust. 2. Praktika juhendamine: juhendab eesmärgipäraselt koostöös praktikakohapoolse juhendajaga õppija praktikat, lähtudes praktikakorralduse kavast ja õppija individuaalsetest eesmärkidest; tagab infovahetuse praktikakohapoolse juhendajaga. 3. Praktika hindamine: annab õppijale tagasisidet praktika õpiväljundite saavutamise kohta; korraldab praktika hindamise vastavalt õppekavas sätestatud hindamiskriteeriumitele, kaasates kooli ja praktikakoha esindajaid.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	21-19112025-3.1/8k
2. Kutsestandardi koostajad	Tiia Murulaid, ETKA Andras Riina Mürsepp, EKEÜ tööandjate esindaja (Pärnumaa Kutsehariduskeskus) Kaie Piiskop, SA Innove Liivi Raudsepp, EKEÜ spetsialistide esindaja (Tartu Kutsehariduskeskus) Sirje Rekkor, kutseõpetaja kutsete andja Tallinna Ülikooli kutsekomisjoni esindaja Meidi Sirk, Tallinna Ülikooli haridusteaduste instituut Mari Tikerpuu, Haridus-ja Teadusministeerium
3. Kutsestandardi kinnitaja	Hariduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	41
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	19.11.2025
6. Kutsestandard kehtib kuni	18.11.2027
7. Kutsestandardi versiooni number	8
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2320 Kutseõpetajad

9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Vocational Teacher, EstQF Level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Digioskused	